

6.9.2018

Työ- ja elinkeinoministeriölle

Viite: TEM/985/00.06.02/2018

LAUSUNTO LUONNOKSESTA VALTIONEUVOSTON PÄÄTÖKSESTÄ HUOLTOVARMUUDEN TAVOITTEIKSI

Kaupan liitto ja Päivittäistavarakauppa ry (PTY) kiittävät mahdollisuudesta antaa lausunto luonnoksesta valtioneuvoston päätökseksi huoltovarmuuden tavoitteista.

Pidämme onnistuneena kokonaisuuden sitomista valtioneuvoston periaatepäätökseen Yhteiskunnan turvallisuusstrategiasta, jossa korostetaan turvallisuuden rakentamista eri toimijoiden yhteistyönä. Esitystä edelsi varsin laaja valmisteluvaihe ja skenaarioprojekti, johon PTY osallistui tiiviisti poolitoiminnan kautta. Sisällölliset näkemyksemme ovat jo varsin kattavasti otettu huomioon päätöksen luonnoksessa.

Huoltovarmuuden yleisinä ja yhteisinä välttämättöminä toimina on skenaarioprojektissa muun muassa tunnistettu ”luonnonvarojen niukkuuteen tai saatavuuden heikentymiseen varautuminen, keinoja ovat mm. kiertotalous, vaihtoehtoiset raaka-aineet, kansainvälisten sopimusten seuranta ja solmiminen sekä ilmastonmuutoksen vaikutusten ottaminen huomioon”. Tähän kokonaisuuteen liittyy skenaarioprojektissa tunnistetut, kriittisten tuotantojärjestelmien sekä resurssien kansallisen omistajuuden ja hallinnan yhteydessä mainitut strategiset maa- ja maaperä, vesi- ja infrastruktuuri-omistukset, jotka on pidettävä omissa käsissä.

Kaupan liitto ja PTY katsovat hyväksi, että elintarvikehuollon erityisenä kehityskohteeksi on määritelty koko elintarvikeketjun logistiikan toimintavarmuuden kehittäminen alkutuotannosta vähittäiskauppaan asti. Elintarvikkeiden jakelun osalta tässä yhteydessä korostuu ajoneuvojen ja kuljettajien sodan ajan sijoitusten ja siviiliyhteiskunnan varautumistoiminnan yhteensovittaminen sekä häiriötilanteen aikainen polttoainehuolto. Lisäksi on tärkeää huomioida, että sähkön saatavuus on keskeinen toimintaedellytys kaupan myymäläverkostolle ja jakelulle.

Kuluvan vuoden aikana koettu vähäinen sademäärä on herättänyt monet pohtimaan ilmaston muutoksen monia vaikutuksia ja erityisesti pitkäaikaisen kuivuuden aiheuttamia haasteita ruokahuollon turvaamiselle. PTY esittää, että päätösluonnoksen tekstiä sivulla 8 täydennetään tältä osin poikkeuksellisilla sääolosuhteilla seuraavasti:

"Vaikeasti ennakoitavien, laaja-alaisten luonnonilmiöiden, poikkeuksellisten sääolosuhteiden ja ympäristöonnettomuuksien vaikutuksia kotimaiseen elintarvikehuoltoon tarkastellaan mahdollisten huoltovarmuustoimenpiteiden näkökulmasta".

Digitaalisen yhteiskunnan varautumisen haasteet koskevat yhteiskunnan kaikkia elintärkeitä toimintoja. Katsomme tärkeäksi, että varautumista tukevat toimet ulotetaan kaikkiin elintärkeisiin toimintoihin.

Katsomme lisäksi hyväksi, että finanssialan kriittisten toimintojen joukossa on otettu kantaa myös maataloustukien maksatuksen varajärjestelyjen varmistamiseen.

Kaupan arvoketjun toiminta nojaa toimivaan maksujärjestelmään. Kaupan arvoketjussa on otettava huomioon sekä tavarantoimittajille tapahtuvat maksatukset että kaupan asiakkaiden ja kuluttajien tekemät maksut. Lisäksi huomionarvoista on, että kauppa ei pidä realistisena korttimaksamisen sijasta vakavassa häiriötilanteessa maksamisen toteuttamista yksinomaan käteisellä. Sen sijaan on tärkeää huomioida kaikkien erilaisten maksutapojen toimintaedellytykset vakavassa häiriötilanteessa. Avainasia on häiriöherkkyyden vähentäminen koko arvoketjussa.

Kaupan Liitto ja PTY pitävät tärkeänä, että huoltovarmuutta kehitetään jatkossakin tiiviissä yhteistyössä viranomaisten, elinkeinoelämän ja järjestöjen kesken. Elinkeinoelämä luo perustan kokonaisturvallisuudelle. Kotimaisen ruuan saatavuus ei ole itsestäänselvyys. Sen jatkuvuus taataan yhteisin toimenpitein.

Kunnioitavasti

Kaupan liitto

Juhani Pekkala
toimitusjohtaja

Päivittäistavarakauppa ry

Kari Luoto
toimitusjohtaja